

PWYLLGOR GWAITH

Cofnodion y cyfarfod a gynhaliwyd yn yr Ystafell Bwyllgor ac ar Zoom ar 16 Rhagfyr, 2025

YN BRESENNOL:	Y Cynghorydd Gary Pritchard (Arweinydd) (Cadeirydd) Y Cynghorwyr Carwyn Jones, Dyfed Wyn Jones, Alun Roberts, Dafydd Roberts, Nicola Roberts, Ieuan Williams, Robin Williams
WRTH LAW:	Prif Weithredwr Dirprwy Brif Weithredwr Cyfarwyddwr Swyddogaeth (Adnoddau) a Swyddog Adran 151 Cyfarwyddwr Swyddogaeth (Busnes y Cyngor) / Swyddog Monitro Cyfarwyddwr Addysg, Sgiliau a Phobl Ifanc Cyfarwyddwr Gwasanaethau Cymdeithasol Pennaeth Gwasanaeth Priffyrdd, Gwastraff ac Eiddo (ar gyfer eitem 8) Pennaeth Gwasanaethau Tai (ar gyfer eitem 9 ac 11) Pennaeth Democratiaeth Arweinydd Strategol Addysg (Cynradd) (RW) (ar gyfer eitem 7) Prif Swyddog Digidol (MH) (ar gyfer eitem 7) Prif Swyddog Rheoli Gwastraff (ME) (ar gyfer eitem 8) Swyddog Pwyllgorau (ATH) Cynorthwyydd Cefnogi Gwasanaethau Democratiaidd - Gweddarledu (CH)
YMDDIHEURIADAU:	Y Cynghorydd Neville Evans
HEFYD YN BRESENNOL:	Y Cynghorwyr Glyn Haynes a Dylan Rees (Cadeirydd y Pwyllgor Sgriwtini Partneriaeth ac Adfywio) (ar gyfer eitem 7 ac 8), Elin Allsopp (Swyddog Sgriwtini) (ar gyfer eitem 7 ac 8)

1. YMDDIHEURIADAU

Nodwyd yr ymddiheuriad.

2. DATGAN BUDDIANT

Fe wnaeth y Cynghorwyr Dafydd Roberts a Robin Williams ddatgan buddiant rhagfarnus yn gysylltiedig ag eitem 11 ar y rhaglen gan eu bod yn aelodau o'r Pwyllgor Cynllunio a Gorchmynion. Gadawodd y ddau aelod y cyfarfod yn ystod y drafodaeth ar y mater hwn.

3. MATERION BRYS A ARDYSTIWYD GAN Y PRIF WEITHREDWR NEU EI SWYDDOG PENODEDIG

Dim i'w adrodd.

4. COFNODION

Cyflwynwyd cofnodion cyfarfod blaenorol y Pwyllgor Gwaith a gynhaliwyd ar 25 Tachwedd 2025 i'w cadarnhau.

Penderfynwyd cadarnhau cofnodion cyfarfod blaenorol y Pwyllgor Gwaith a gynhaliwyd ar 25 Tachwedd 2025, fel rhai cywir.

5. BLAEN RAGLEN WAITH Y PWYLLGOR GWAITH

Cyflwynwyd, i'w gadarnhau, adroddiad y Pennaeth Democratiaeth a oedd yn cynnwys Blaen Raglen Waith y Pwyllgor Gwaith ar gyfer y cyfnod rhwng Ionawr ac Awst 2026.

Rhoddodd y Pennaeth Democratiaeth ddiweddariad i'r Pwyllgor Gwaith ar y newidiadau canlynol i'r Blaen Raglen Waith -

- 6 Ionawr 2026 - cyfarfod arbennig o'r Pwyllgor Gwaith i ystyried yr adroddiad ar y gwrthwynebiadau a'r penderfyniad terfynol yn gysylltiedig ag Ysgol Uwchradd Caergybi yn amodol ar dderbyn cadarnhad gan Lywodraeth Cymru ynglŷn â'r amserlen.
- Y cyfarfod ar 27 Ionawr 2026 – mae'r eitem ar Breimiwm y Dreth Gyngor a'r Ardoll Ymwelwyr wedi cael eu haildrefnu.
- Y cyfarfod ym mis Gorffennaf 2026 - eitem newydd, sef Cyfrifon Terfynol Drafft 2025/26 a Defnyddio Cronfeydd Wrth Gefn a Balansau.
- Penderfyniad wedi'i ddirprwyo i'r Aelod Portffolio - Adroddiad Blyneddol ar y Cynllun Bioamrywiaeth a fydd yn cael ei gyhoeddi ym mis Chwefror.

Penderfynwyd cadarnhau Blaen Raglen Waith y Pwyllgor Gwaith wedi'i diweddaru am y cyfnod Ionawr i Awst 2026 gyda'r newidiadau y cyfeiriwyd atynt yn y cyfarfod.

6. RHEOLI TRYSORLYS - ADOLYGIAD CANOL BLWYDDYN 2025/26

Cyflwynwyd adroddiad y Cyfarwyddwr Swyddogaeth (Adnoddau)/Swyddog Adran 151 a oedd yn nodi perfformiad y Cyngor ar ganol y flwyddyn yn gysylltiedig â strategaeth rheoli trysorlys 2025/26 i'w ystyried gan y Pwyllgor Gwaith.

Cyflwynodd y Cynghorydd Robin Williams, Dirprwy Arweinydd ac Aelod Portffolio Cyllid, Busnes Corfforaethol a Phrofiad y Cwsmer yr adroddiad fel sy'n ofynnol yn unol â Chòd Ymarfer CIPFA ar Reoli Trysorlys 2021 a Chòd Darbodus CIPFA 2021. Mae'r adroddiad yn darparu diweddariad economaidd, nodi'r sefyllfa bresennol o ran benthycu a pherfformiad buddsoddiadau a mesur sefyllfa bresennol y Cyngor yn erbyn y dangosyddion perfformiad a nodir yn y Strategaeth Rheoli Trysorlys.

Adroddodd y Cyfarwyddwr Swyddogaeth (Adnoddau) bod gwariant cyfalaf yn unol â'r targed fwy neu lai ar ddiwedd y chwe mis cyntaf. Mae'r Cyngor wedi parhau â'i strategaeth i ddefnyddio ei falansau arian parod i ariannu prosiectau cyfalaf ac mae wedi osgoi benthycu yn ystod hanner cyntaf y flwyddyn. Fodd bynnag, mae'r balansau hyn wedi lleihau gan eu bod wedi cael eu defnyddio i gefnogi gwariant cyfalaf a'r gyllideb refeniw.

Mae buddsoddiadau'r Cyngor yn cael eu cadw mewn cyfrifon tymor penodol, byr gyda phrif fanciau ac awdurdodau lleol eraill. Mae'r rhain ar fin aeddfedu ac mae'n annhebygol y bydd unrhyw fuddsoddiadau pellach yn cael eu gwneud yn ystod chwarter pedwar. Fodd bynnag, mae Tabl 4 yn yr adroddiad yn dangos bod y llog ar fuddsoddiadau'n uwch na'r hyn a gyllidwyd ar ei gyfer gan fod cyfraddau llog yn uwch na'r hyn a ragwelwyd pan osodwyd y gyllideb.

Wrth gadarnhau bod perfformiad rheoli trysorlys y Cyngor yn dal i fod yn unol â'r dangosyddion darbodus a gymeradwywyd ganddo, nododd y Swyddog Adran 151 fân achos technegol o fynd yn groes i arferion rheoli trysorlys fel yr amlinellir ym mharagraff 8 yn yr adroddiad. Roedd hyn oherwydd bod cyfrif galw yn uwch na'r terfynau sydd wedi eu nodi yn y strategaeth rheoli trysorlys am gyfnod byr wedi i log wedi cael ei ychwanegu i'r cyfrif.

Mewn ymateb i gwestiwn ynghylch a oedd peidio â gwneud unrhyw fuddsoddiadau yn ystod chwarter pedwar yn arferol aeth y swyddog Adran 151 ymlaen i egluro bod balansau'r Cyngor wedi bod yn iach ers y pandemig oherwydd y grantiau a dderbyniodd yn gysylltiedig â Covid, ac yr oedd modd iddo eu buddsoddi. Mae'r balansau hyn wedi cael eu defnyddio yn y blynyddoedd ers hynny, ac mae'r £5m olaf y mae'r Cyngor wedi'i fuddsoddi wrthi'n aeddfedu. Mae'n debyg y bydd yn rhaid i'r Cyngor fenthycu yn ystod hanner cyntaf y flwyddyn newydd. Bydd y benthyciadau hyn am gyfnod byr o oddeutu blwyddyn gan fod disgwyl i gyfraddau llog ostwng, a fyddai'n galluogi'r Cyngor i ail-fuddsoddi am gyfnod hwy ar gyfradd is.

Penderfynwyd nodi cynnwys yr Adroddiad Adolygiad Canol Blwyddyn ar Reoli'r Trysorlys ar gyfer 2025/26.

7. CYNLLUN STRATEGOL DIGIDOL ADDYSG 2026-2031

Cyflwynwyd adroddiad y Cyfarwyddwr Addysg, Sgiliau a Phobl Ifanc a oedd yn cynnwys y Cynllun Strategol Digidol Addysg i'w ystyried gan y Pwyllgor Gwaith.

Cyflwynwyd yr adroddiad gan y Cynghorydd Dafydd Roberts, yr Aelod Portffolio Addysg a'r Gymraeg, a ddywedodd bod y strategaeth yn gam pwysig ymlaen i sicrhau bod gan ysgolion yr ynys yr offer digidol angenrheidiol ar gyfer y dyfodol.

Adroddodd yr Arweinydd Strategol Addysg (Sector Cynradd) bod y Cynllun Strategol Digidol Addysg yn cefnogi datblygu system addysg fodern a'i fod yn canolbwyntio ar bum maes allweddol - cynaliadwyedd, cysylltedd, cydweithio, dysgu proffesiynol, a diogelu data a gwydnwch digidol. Mae'r Cynllun yn adlewyrchu gwerthoedd y Cyngor ac mae'n gyson â Chynllun y Cyngor a Chynllun Strategol Digidol y Cyngor. Mae hefyd yn cyd-fynd â'r blaenoriaethau a osodwyd gan Lywodraeth Cymru yn y Cwricwlwm i Gymru. Mae'r Cynllun yn pwysleisio sicrhau bod pob disgybl, waeth beth fo'i gefndir neu leoliad, yn cael mynediad at yr un adnoddau digidol. Y nod yw lleihau'r bwlch digidol rhwng dysgwyr a chefnogi pob dysgwr i gael mynediad at adnoddau addysgol ar-lein, drwy roi'r un cyfle i bob dysgwr lwyddo yn yr ysgol.

Adroddodd y Cynghorydd Dylan Rees, Cadeirydd y Pwyllgor Sgriwtini Partneriaeth ac Adfywio bod y pwyllgor wedi adolygu'r Cynllun Strategol Digidol Addysg yn ei gyfarfod ar 10 Rhagfyr 2025. Roedd y pwyllgor wedi nodi pwysigrwydd y cynllun o ran datblygu system addysg fodern sy'n cwrdd ag anghenion dysgwyr nawr ac yn y dyfodol. Mynegwyd pryder ynglŷn â'r risgiau posib yn gysylltiedig â diogelwch seiber a rheoli data yn ogystal â'r heriau'n gysylltiedig â'r gyllideb ar gyfer gweithredu'r cynllun. Gofynnodd y pwyllgor am sicrwydd ynglŷn â'r materion hyn ac ar ddarparu cymorth a hyfforddiant digonol i staff ar ôl cyflwyno'r cynllun. Ar ôl adolygu'r cynllun, fe wnaeth y pwyllgor argymhell bod y Pwyllgor Gwaith yn ei dderbyn.

Cadarnhaodd y Cadeirydd bod y Pwyllgor Gwaith wedi ymrwmo i glustnodi cronfa flynyddol ar gyfer offer digidol mewn ysgolion, er mwyn sicrhau na fydd y Cyngor yn wynebu baich ariannol sylweddol pan fydd angen adnewyddu dyfeisiadau.

Amlygodd y Cynghorydd Ieuan Williams, yr Aelod Portffolio Prifffyrdd, Gwastraff a Newid Hinsawdd yr elfennau yr hoffai eu gweld yn cael eu cynnwys yn y Cynllun Strategol Digidol

Addysg, megis y gymhareb dyfeisiadau a dysgwyr i adlewyrchu dyheadau'r Cyngor, a'r disgwyliadau o ran cyfran y staff sydd â chymwysterau Microsoft a Google. Cynigodd hefyd y dylid cael cynllun gweithredu manwl i gyd-fynd â'r strategaeth lefel uchel sy'n amlinellu sut y bydd yr amcanion yn cael eu cyflawni, ar gyfer y flwyddyn gyntaf o leiaf. Hefyd, awgrymodd y dylid darparu gwybodaeth, yn ystod y chwe mis nesaf, ar y dyraniad ar gyfer pob ysgol - boed yn ariannol neu o ran dyfeisiadau - ynghyd â chytundeb lefel gwasanaeth sy'n nodi'r gwasanaeth y gall ysgolion ddisgwyl ei dderbyn. Gan nodi bod yr ystâd caledwedd digidol addysg yn fwy na'r ystâd gorfforaethol, argymhellodd y Cynghorydd Ieuan Williams y dylid creu swydd ddynodedig i sicrhau bod y cynllun strategol yn cael ei gyflawni'n effeithiol a gofynnodd i'r Tîm Arweinyddiaeth ystyried creu rôl o'r fath.

Eglurodd y swyddogion bod y Cynllun Strategol Digidol Addysg yn ddogfen lefel uchel ac y bydd cynlluniau gweithredol i gefnogi'r cynllun a fydd yn amlinellu'r camau cyflawni. Bydd y cynllun yn cael ei gyflawni mewn partneriaeth â'r gwasanaeth TG a bydd yn cael ei oruchwylio gan grŵp llywio a fydd yn creu adroddiad cynnydd blynyddol ac adroddiad adolygu. Nododd y swyddogion bod angen ystyried y cynllun ymhellach ac ymgysylltu ag ysgolion er mwyn adolygu'r ddarpariaeth bresennol, asesu ei effeithlonrwydd, yn cynnwys y gymhareb dyfeisiadau a dysgwyr, a chadarnhau'r buddsoddiad sydd ei angen yn y dyfodol a'r blaenoriaethau. Bydd unrhyw newidiadau o ran defnydd neu ddull yn cael eu cynnwys yn y rhagolygon ariannol. Fe wnaeth y swyddogion hefyd amlygu'r cymorth sydd ar gael i ysgolion ar hyn o bryd yn gysylltiedig â dysgu proffesiynol, cyngor arbenigol a'r rhwydwaith ehangach o hwyluswyr a thechnegwyr. Pwysleisiodd bod gan y gwasanaeth sylfaen gref o ran sgiliau a chyfarwyddyd clir ar gyfer datblygu.

Cadarnhaodd y Cyfarwyddwr Addysg, Sgiliau a Phobl Ifanc bod cytundeb lefel gwasanaeth drafft wedi cael ei rannu â'r ysgolion a bod cyfeiriad ato yn y cynllun strategol.

Pwysleisiodd y Prif Weithredwr bod y Cyngor wedi ymrwymo i'r cynllun strategol digidol addysg, er gwaetha'r pwysau ariannol parhaus, a dywedodd ei fod wedi profi hyn drwy fuddsoddi er mwyn dal i fyny â'r newidiadau cyflym yn ystod y blynyddoedd diwethaf. Roedd yn cydnabod bod y sefyllfa ariannol yn heriol o hyd a bod rhaid trafod a deall y gofynion digidol yn llawn a datblygu cynlluniau ar gyfer y ddwy neu dair blynedd nesaf. Eglurodd bod y dull cynllunio strategol yn fwriadol, a'i fod yn cyfuno strategaeth a chynllun cyflawni, i sicrhau bod adnoddau'n cael eu defnyddio'n effeithiol, arweiniad clir drwy swyddog arweiniol ac adroddiadau cynnydd blynyddol. Mae'r gwasanaeth a'r aelod portffolio yn ystyried a thrafod yr heriau'n fanwl ac mae canlyniadau'r broses hon yn llywio penderfyniadau strategol ac ariannol.

Fe wnaeth y Pwyllgor Gwaith gydnabod y pwyntiau a godwyd. Nodwyd y bydd yr ystyriaethau ariannol a phryderon yn cael eu cyfarch wrth bennu'r gyllideb. Roedd yr Aelodau hefyd yn cydnabod pwysigrwydd cael systemau TG cadarn a chapasiti digonol mewn ysgolion wrth i ddulliau asesu digidol gael eu cyflwyno'n fwy eang.

Penderfynwyd mabwysiadu'r Cynllun Strategol Digidol Addysg newydd (2025-2031).

8. YMGYNGHORIAD CASGLU GWASTRAFF AC AILGYLCHU

Cyflwynwyd adroddiad y Pennaeth Prifffyrdd, Gwastraff ac Eiddo i'w gymeradwyo gan y Pwyllgor Gwaith fel y gellir cynnal proses ymgynghori ar y newidiadau posib i'r gwasanaeth casglu gwastraff ac ailgylchu fel rhan o'r strategaeth i gwrdd â'r targedau statudol.

Cyflwynwyd yr adroddiad gan y Cynghorydd Ieuan Williams, yr Aelod Portffolio Prifffyrdd, Gwastraff a Newid Hinsawdd a nododd bod gan y Cyngor rwymedigaeth statudol i gyflawni cyfradd ailgylchu o 70% erbyn 2024/25. Gall methu â chyrraedd targedau ailgylchu arwain at ddirwy gan Lywodraeth Cymru. Yn seiliedig ar y gyfradd ailgylchu bresennol o tua 65%,

amcangyfrifir y bydd y Cyngor yn wynebu dirwy flynyddol o £361k. Ym mis Mehefin 2025, cyhoeddodd Llywodraeth Cymru eu Glasbrint Casgliadau 2025. Mae'r ddogfen yn amlinellu'r hyn maen nhw'n ei argymhell ar gyfer casglu gwastraff ac mae'r Cyngor eisoes yn bodloni'r rhan fwyaf ohonynt. Derbyniwyd cefnogaeth ar sut i gynyddu cyfraddau ailgylchu gan WRAP Cymru. Eu prif argymhelliad oedd lleihau'r capasiti gwastraff gweddilliol wythnosol i 60l, yn unol â'r hyn a argymhellir yn y Glasbrint. Gellid cyflawni hyn drwy gasglu gwastraff gweddilliol yn llai aml a/neu leihau maint y bin. Byddai hyn yn cynyddu cyfradd ailgylchu'r Cyngor 5%, ond byddai cost sylweddol ynghlwm â newid y biniau.

Rhaid ymgynghori cyn cyflwyno unrhyw newid i'r gwasanaeth yn enwedig pan fo'r newid hwnnw'n golygu casglu gwastraff yn llai aml, a chan bod casgliadau gwastraff yn effeithio ar bob preswlydd, rhaid cynnal ymgynghoriad cyhoeddus llawn. Mae'r cwestiynau arfaethedig a gafodd eu datblygu gan y tîm cyfreithiol a chyfathrebu ar gael yn Atodiad 1 yn yr adroddiad. Os bydd newid yn cael ei gyflwyno yn dilyn yr ymgynghoriad, bydd angen buddsoddiad ariannol sylweddol. Bydd Llywodraeth Cymru yn darparu cyllid dim ond os gall y Cyngor ddangos fod ganddo gynllun credadwy i gyflawni 70% neu fwy. Heb gynllun o'r fath gall y risg o ddirwy gynyddu a gall hefyd effeithio ar gostau busnes arferol.

Cynghorodd y Pennaeth Prifffyrdd, Gwastraff ac Eiddo bod y dystiolaeth genedlaethol yn awgrymu na ellir cyrraedd y targed ailgylchu o 70% drwy addysg a gorfodaeth yn unig a bod rhaid newid dull yn sylweddol. Byddai'r cynllun hirdymor, os caiff ei gymeradwyo, yn diogelu gweithrediadau busnes fel arfer gan fod angen buddsoddi'n sylweddol yn y ddwy ganolfan ailgylchu er mwyn moderneiddio offer a chynnal y gwasanaeth presennol. Nododd hefyd bod mân addasiadau wedi cael eu gwneud i'r holiadur fel ei fod yn haws i'w gwblhau'n ddigidol a bydd cwestiwn yn cael ei gynnwys ar yr effaith ar y Gymraeg yn ogystal yn unol â'r ddyletswydd statudol.

Adroddodd y Cynghorydd Dylan Rees, Cadeirydd y Pwyllgor Sgriwtini Partneriaeth ac Adfywio bod y pwyllgor wedi adolygu'r ymgynghoriad arfaethedig yn ei gyfarfod ar 10 Rhagfyr 2025. Pwysleisiodd y pwyllgor bwysigrwydd ymgynghori â chymaint o drigolion â phosib a defnyddio amrywiaeth o ddulliau. Nododd yr aelodau'r prif heriau yn gysylltiedig â chyfraddau ymateb isel a diffyg dealltwriaeth ymysg y cyhoedd o'r angen i newid y trefniadau ar gyfer casglu gwastraff ac ailgylchu i gwrdd â thargedau statudol. Fe wnaethant ofyn am sicrwydd y byddai pob ymdrech yn cael ei wneud i godi ymwybyddiaeth ynglŷn â phwysigrwydd ailgylchu ac fe wnaethant awgrymu y dylid ymestyn y cyfnod ymgynghori. Ar ôl adolygu'r dogfennau, roedd y pwyllgor yn argymhell bod y Pwyllgor Gwaith yn bwrw 'mlaen â'r ymgynghoriad gan ddefnyddio'r cwestiynau yn Atodiad 1 a'r amserlen arfaethedig, a bod yn ystyriol o bryderon y pwyllgor.

Nododd y Pwyllgor Gwaith nad y Cyngor hwn yw'r unig gyngor sy'n cael trafferth cwrdd â'r targed ailgylchu statudol o 70% ac nad yw ymysg yr isaf o ran perfformiad. Roedd yr Aelodau'n cydnabod bod cyfraddau ailgylchu'n flaenoriaeth i Lywodraeth Cymru a'i bod yn gallu dirwyo awdurdodau lleol sydd methu â chwrdd â'r targed. Fe wnaethant bwysleisio bod yr ymgynghoriad cyhoeddus yn hanfodol er mwyn datblygu cynllun credadwy i ddangos ymrwymiad y Cyngor i gwrdd â'r targed statudol, er mwyn osgoi dirwyon a derbyn cyllid i fuddsoddi yng nghyfleusterau ailgylchu'r Cyngor. Fe wnaeth yr aelodau hefyd amlygu'r angen i addysgu trigolion ynglŷn â phwrpas ailgylchu a'r broses a phwysleisio bod ailgylchu'n gyfrifoldeb i bawb. Fe wnaethant gydnabod bod rhaid i'r Cyngor arwain y gwaith o hyrwyddo a hwyluso ailgylchu a bod rhaid cydweithio i gwrdd â'r targed.

Penderfynwyd –

- **Cymeradwyo cynnal proses ymgynghori ar sut y gall y gwasanaeth ailgylchu/casglu gwastraff newid yn y dyfodol i helpu gyrraedd targedau ailgylchu statudol o 70%.**

- Cymeradwyo'r cwestiynau i'w gofyn fel rhan o'r broses ymgynghori fel y nodir yn Atodiad 1 yr adroddiad.
- Cymeradwyo'r amserlen ar gyfer yr ymgynghoriad cyhoeddus i gychwyn ar 7 Ionawr 2026 a phara am chwe wythnos.

9. RHENTI A THALIADAU GWASANAETHAU TAI 2026/27

Cyflwynwyd adroddiad y Pennaeth Gwasanaethau Tai a oedd yn nodi'r rhenti a thaliadau gwasanaethau tai arfaethedig ar gyfer 2026/27 i'w ystyried gan y Pwyllgor Gwaith.

Cyflwynwyd yr adroddiad gan y Cyngorydd Carwyn Jones, yr Aelod Portffolio Tai a Diogelwch Cymunedol a ddywedodd mai blwyddyn rhent 2026/27 fydd y flwyddyn gyntaf fel rhan o fframwaith Rhenti a Thâl Gwasanaeth newydd Llywodraeth Cymru a fydd yn weithredol rhwng 1 Ebrill 2026 a 31 Mawrth 2036. Ar 24 Hydref, 2025, cadarnhaodd Llywodraeth Cymru ei bod wedi cytuno ar y polisi ar gyfer rhenti tai cymdeithasol ar gyfer 2026/27, a'i bod yn cynghori pob awdurdod lleol i ddefnyddio'r fformiwla Mynegai Prisiau Defnyddwyr + 0.5%, (roedd y Mynegai Prisiau Defnyddwyr yn 3.8% ym mis Medi 2025), a fydd yn golygu cynnydd o ddim mwy na 4.3% ar draws yr holl stoc.

Mae'r Cyngor yn bwriadu defnyddio'r cynnydd uchaf posib er mwyn -

- Cwrdd â Safon Ansawdd Tai Cymru 2023 erbyn 2033 a fydd yn golygu buddsoddiad sylweddol a fydd yn cael ei ariannu drwy'r CRT.
- Sicrhau lwfans o £2.7m ar gyfer gwaith atgyweirio mawr sydd heb gynyddu i gwrdd â'r safonau newydd.
- Cefnogi'r gwaith o ddarparu cartrefi cymdeithasol fforddiadwy a chyfrannu at darged Llywodraeth Cymru i greu 20,000 o gartrefi newydd.

Er mwyn asesu'r fforddiadwyedd rhent cyfartalog presennol ar gyfer tenantiaid y Cyngor, defnyddiwyd methodoleg Rhentu Byw Sefydliad Joseph Rowntree (JRF) sy'n cadarnhau y bydd y rhent a'r tâl gwasanaeth cyfartalog ar gyfer pob math a maint o eiddo yn dal i fod yn fforddiadwy i denantiaid ar Ynys Môn ar ôl cymhwyso'r cynnydd o 4.3%. Hefyd, ni fydd 77% o denantiaid y Cyngor yn wynebu caledi ychwanegol gan eu bod yn derbyn Budd-dal Tai llawn neu ran ohono neu'n derbyn Credyd Cynhwysol. Mae'r Tîm Cynhwysiant Ariannol hefyd ar gael i ddarparu cyngor a chymorth i unrhyw denantiaid sy'n wynebu caledi ariannol o ganlyniad i'r cynnydd.

Bydd taliadau am wasanaethau yn ystod 2026/27 yn seiliedig ar gostau gwirioneddol a gafwyd yn ystod 2024/25, a byddant yn cael eu rhannu'n gyfartal ymhlith tenantiaid a lesddeiliaid sy'n defnyddio'r gwasanaethau. Mae mwyafrif y costau hyn yn gymwys am Fudd-dal Tai neu Gredyd Cynhwysol. Bydd yr incwm ychwanegol a gynhyrchir yn sgil cynyddu'r rhent ar gyfer garejis yn cael ei ddefnyddio i ddatblygu cynllun strategol ar gyfer y garejis.

Pwysleisiodd y Pwyllgor Gwaith bod gallu'r Cyngor i fuddsoddi yn ei stoc dai i gwrdd â SATC yn ddibynnol ar gyllideb y CRT, a gefnogir gan yr incwm rhenti. Nododd yr aelodau bod rhenti'n dal i fod yn fforddiadwy o dan fethodoleg y JRF, ond roeddent yn annog tenantiaid i droi at Dîm Cynhwysiant Ariannol y Gwasanaethau Tai, y Ganolfan Cyngor ar Bopeth neu Canolfan J. E. O'Toole, i gael cyngor ar fudd-daliadau os ydynt yn wynebu caledi ariannol.

Penderfynwyd cymeradwyo'r canlynol –

- Cynnydd o 4.3% ar draws yr holl unedau rhent cyffredinol sy'n unol â pholisi rhent Llywodraeth Cymru wrth gasglu dros 51 wythnos.

- Cynnydd o £1.10 yr wythnos ar gyfer rhenti pob garej.
- Bod y taliadau gwasanaeth a nodir yn adran 6.3 yr adroddiad yn cael eu codi ar bob tenant sy'n derbyn y gwasanaethau perthnasol.
- Gweinyddu'r Cynllun Cymorth Rhent sy'n gynllun lleol i gefnogi tenantiaid sy'n hunan dalu rhent ac mewn anhawster ariannol.

10. CAU ALLAN Y WASG A'R CYHOEDD

Penderfynwyd o dan Adran 100 (A) (4) Deddf Llywodraeth Leol 1972 i gau allan y wasg a'r cyhoedd o'r cyfarfod yn ystod y drafodaeth ar yr eitem ganlynol ar y sail y golygai ddatgelu gwybodaeth eithriedig fel y'i diffinnir ym mharagraffau 12, 13 a 14 o Atodlen 12A o'r Ddeddf honno ac yn y Prawf Budd y Cyhoedd a gyflwynwyd.

11. YMATEB I'R HER TAI LLEOL - DATBLYGIAD TAI YM MHLAS PENLAN, LLANGFN

Cyflwynwyd adroddiad y Pennaeth Gwasanaethau Tai yn gysylltiedig â'r cynllun tai cyngor newydd arfaethedig ym Mhlas Penlan, Llangefni i'w ystyried gan y Pwyllgor Gwaith.

Cyflwynwyd yr adroddiad gan Carwyn Jones, yr Aelod Portffolio Tai a Diogelwch Cymunedol a ddywedodd mai'r safle dan ystyriaeth yw safle hen gartref gofal Plas Penlan sydd wedi cau ers bron i ddegawd. Mae'r bwriad yn gyfle i ddymchwel y cartref a chlirio ac ailddatblygu'r safle i greu 12 cartref fforddiadwy ar gyfer trigolion lleol yn cynnwys byngalos un, dwy a thair ystafell wely ynghyd ag uned bwrpasol ar gyfer y Gwasanaethau Cymdeithasol i gefnogi trigolion gydag anableddau dysgu a all leihau costau refeniw yn y dyfodol drwy ddarparu darpariaeth fewnol i'r grŵp yma o gleientiaid. Bydd y datblygiad yn cael ei ariannu'n rhannol gan y Grant Tai Cymdeithasol a'r CRT. Mae'r model dichonolrwydd cychwynnol yn awgrymu y byddai'r datblygiad yn hyfyw ac y byddai'n cydymffurfio a gweithdrefnau datblygu'r Cyngor.

Mae cais cynllunio llawn wedi cael ei gyflwyno a disgwylir penderfyniad yng Ngwanwyn 2026.

Cadarnhaodd y Pennaeth Gwasanaethau Tai bod rhestr aros y Cyngor yn dangos bod galw mawr am fyngalos un a dwy ystafell wely yn Llangefni, ac y byddai'r datblygiad yn helpu i gwrdd â'r galw hwn gan mai'r bwriad yw gosod y byngalos ar rent cymdeithasol i bobl hŷn.

Roedd y Pwyllgor Gwaith yn croesawu'r bwriad gan y byddai'n gwneud defnydd cadarnhaol o hen gartref gofal gwag, a pe byddai caniatâd cynllunio'n cael ei roi, byddai'n mynd i'r afael â'r galw am fyngalos yn Llangefni a chefnogi gwaith ar y cyd â'r Gwasanaethau Cymdeithasol.

Penderfynwyd cymeradwyo symud ymlaen i ddatblygu cynllun o 12 tai newydd ym Mhlas Penlan, Llangefni* fydd ar gael i drigolion lleol fel cartrefi fforddiadwy i'w rhentu mewn ymateb i'r her tai lleol.

**Mae gwireddu'r cynllun yn amodol ar dderbyn caniatâd cynllunio iddo.*

**Y Cyngorydd Gary Pritchard
Cadeirydd**